

Oppimisen tukea ennakoiden –hanke

Oppimisen
tukea
ennakoiden

Tavoite 1: Varhaisen puuttumisen malli ja opiskelijaprofiilit

Toimenpiteiden tavoitteena oli kehittää OSAO-tasoinen oppimisen tuen varhaisen puuttumisen malli ja varmistaa sen yhdenmukainen ja laadukas toteutuminen eri toimialoilla. Mallia laadittaessa tarkasteltiin opiskelijälähtöisesti koko opintopolun aikaista oppimisen tukea opintojen aloituksesta aina työllistymiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen saakka. Lisäksi tavoitteena oli hyödyntää ja jakaa hyviä käytäntöjä muiden ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Yhteiskehittäminen

Toimipisteiden tilannekuvan luominen

- **Kyselyt ja haastattelut** toteutettiin pilottiin osallistuvissa toimipisteissä sekä Haukiputaalla. Niihin osallistuivat omaopettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, YTO-opettajat, opiskeluhoollon asiantuntijat sekä ohjaajat ja ammatilliset ohjaajat.

OSAO-tasoinen Varhaisen puuttumisen malli

- Mallin pohjana hyödynnettiin OSAOn eri toimipisteiden käytäntöjä sekä valtakunnallisesti benchmarkattuja hyviä toimintamalleja. Vertailua tehtiin seuraavien oppilaitosten kanssa: Varia, Stadin ammattiopisto, Gradia, Redu, Oulun Palvelualan opisto, Hyria ja Kainuun ammattiopisto.
- **Kehittämistyöhön osallistettiin OSAO-tasoisia työryhmiä**, kuten erityisopettajia, opinto-ohjaajia, opiskeluhoolloryhmää sekä opiskelijakuntien edustajistoa ja tukihenkilöitä.
- **Toimialajohtajia, toimipisteiden opetus- ja ohjaushenkilöstöä sekä koulutuspäälliköitä kuultiin**, ja mallia muokattiin heidän palautteensa perusteella eri toimialoille sopivaksi.
- **Yhteistyötapaamisessa 22.1.2025 testattiin mallia monialaisesti opiskelijaprofiilien avulla.** Mukana olivat Oulun kaupungin nuorisopalvelut, opiskeluhoolto sekä kolmannen sektorin toimijoita.
- **Oulun kaupungin sekä Kempeleen ja Limingan nuorisopalveluiden esihenkilöiden ja etsivien nuorisotyöntekijöiden kanssa sovittiin**, missä vaiheessa heidät otetaan mukaan mallin prosessiin.
- **Käytännön pilotti toteutettiin 8–11/2025 Kempeleen ja Kontinkankaan toimipisteissä.**
- **Kaikkien toimipisteiden opetus- ja ohjaushenkilöstöä sekä koulutuspäälliköitä kuultiin** ajalla 4.8.–19.11.2025.
- **Lastensuojelu- ja huoli-ilmoituskoulutus toteutettiin 7.10.2025.**

Tavoite

- Luoda yhtenäinen ja selkeä OSAO-tasoinen malli, joka edistää opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua.
- Malli tukee opiskelijoiden tuen tarpeiden oikea-aikaista tunnistamista ja niihin vastaamista.
- Vahvistaa ennakoivaa työtettä ja selkeyttää eri toimijoiden rooleja.
- On helposti omaksuttava ja tukee myös uusien työntekijöiden perehdytystä.
- Edistää henkilöstön tasapuolista vastuunjakoa ja tiivistää yhteistyötä.
- Parantaa laadunhallintaa ja oikeusturvaa.
- Vastaa oppimisen tuen lakimuutokseen, joka tulee voimaan 1.8.2026.

Varhaisen puuttumisen mallin pilotti – palaute

8-11/2025

Tulokset

Pilotissa oli opetus- ja ohjaushenkilöstöstä 49 hlöä, joista 22 vastasi palautteeseen.

Varhaisen puuttumisen mallia pilotoitiin kahden toimipisteen aloittaville ryhmille ja TUVAlle (23 ryhmää).

Vastaajamäärät:

Kontinkangas 14/31 hlöä
Kempele 8/18 hlöä

Missä tehtävässä työskentelet?

Omaopettaja 10 hlöä
Opinto-ohjaaja 4 hlöä
Erityisopettaja 5 hlöä
Koulutuspäällikkö 3 hlöä
Opintopäällikkö -

4,1/5
Arvosana

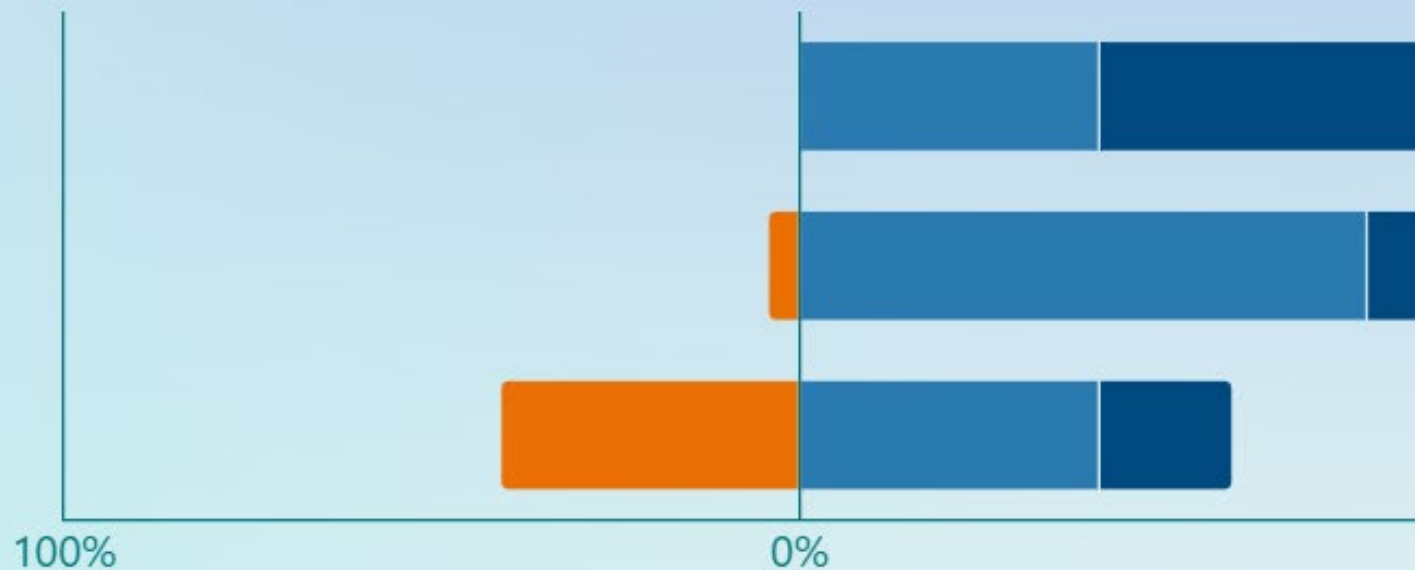
Varhaisen puuttumisen mallin käyttö

En lainkaan Jonkin verran Hyvin Erittäin hyvin

Olen saanut tietoa mallista

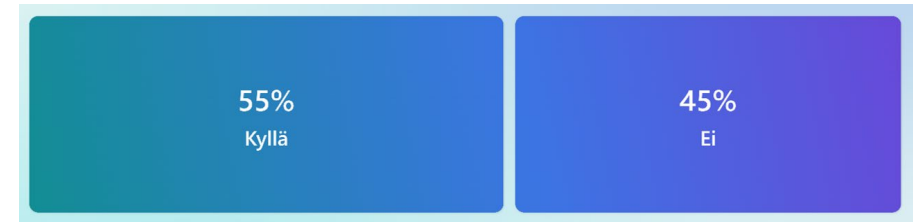
Olen saanut perehdytystä mallin käyttöön

Olen käyttänyt mallia työssäni

Varhaisen puuttumisen mallin käyttö on lisännyt yhteistyötä muiden ammattilaisten (opetus- ja ohjaushenkilöstö/ opiskeluhuolto/ muut toimijat) kanssa:

Top-teemat:

1. Selkeys ja visuaalisuus (portaatt, värit, liikennevalomalli)
2. Selkeät ohjeet ja roolitus
3. Moniammatillinen yhteistyö
4. Varhainen puuttuminen ja nopea reagointi
5. Opiskelijan kokemus: kiinnostus ja tavoittaminen
6. Esihenkilöiden rooli sitouttamisessa

Vahvuudet

Selkeys ja struktuuri: Mallia kuvataan selkeäksi, ytimekkääksi, visuaaliseksi ja strukturoiduksi muistilistaksi. Liikennevalomalli ja värikoodit helpottavat hahmottamista.

Selkeät vaiheet ja ohjeet: “Selkeät portaat ja toimenpiteet”, “Selkeät ohjeet miten toimitaan”.

Moniammatillinen yhteistyö: Malli tukee systemaattisesti yhteistyötä toimijoiden välillä.

Varhainen reagointi: Malli ohjeistaa puuttumaan haasteisiin riittävän varhaisessa vaiheessa, ja nopea reagointi poissaoloihin mainitaan erikseen.

Opiskelijan kokemus: “Opiskelijoilla on tunne, että heidän asioistaan ollaan kiinnostuneita” – tämä on merkittävä laadullinen vaikutus.

Valmiit palaverikäytännöt: Helppo sopia jatkotapaamisista, valmiit rakenteet tukevat toimintaa.

Haasteet ja kehityskohteet

Sitoutuminen ja muistuttaminen: Tarve edelleen muistuttaa opettajia ja ohjaajia mallin käytöstä. Esihenkilöiden rooli korostuu: “Jos ja kun esihenkilöt jaksavat muistuttaa ja vaatia...”.

Käytännön muutos ei kaikille suuri: Joillakin yhteistyö oli ennestään laajaa, joten lisäarvo koetaan vähäiseksi.

Tuvalla erityishaasteet: Huolen tasot usein oranssilla/punaisella, mikä vaatii mallin soveltamista intensiivisesti.

Henkilöriippuvuus: Kehitys voi jäädä aktiivisten yksilöiden varaan, jos ei ole systemaattista seurantaa esihenkilöiden toimesta.

Tuntimäärät: poissaolomäärät tarvitaan.

Varhaisen puuttumisen malli

2026

Sisältö

- **Käyttöohjeet – videot**
Sisältää mallin rakenteen ja sen vaiheiden kuvaukset.
- **Toimijoiden toimintakortit**
Opiskelija, omaopettaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, muu opetus- ja ohjaushenkilöstö sekä koulutuspäällikkö.
- **Toimintaohjeet keskeisille ryhmille ja tilanteille**
Opiskeluhyvinvointiryhmä, pedagoginen palaveri, monialainen asiantuntijaryhmä, kuulemistilanteet sekä lastensuojelu- ja huoli-ilmoitus.
- **Lisäksi toteutettiin juliste opiskelijoiden toimintakortista**, jonka voi jakaa luokkiin ja käytäville osaksi opiskelijoiden opiskeluarkea.

OSAolla sinusta pidetään huolta!

Hyvänä perustana opinnoille on sujuva arki, tunne yhteisöön kuulumisesta ja sovitusta tehtävistä kiinni pitäminen. Opiskelukyky vaihtelee elämäntilanteiden mukaan, joten kun meno takkuaa, älä jää yksin.

Ota huoli puheeksi:
Juttele omaopettajan kanssa, jos opinnot jumittavat, keskittyminen horjuu, poissaolot toistuvat tai elämäntilanteesi muuttuu.

Tuki on lähellä:
Kutsutaan oikeat tyytit kasaan ja sovitaan yhdessä ratkaisut – tukenasi ovat OSAOn yhteisö sekä sinulle tärkeät ihmiset.

Kuulemme sinua:
Joskus opinnoissa voi tuntua, ettei suunta ole oikea tai edessä on umpikuja. Etsitään yhdessä oikea suunta.

Tavoitteenamme on saada sinut onnistumaan!

Lue lisää:

OSAOn Oppimisen tuki ennakkoiden

VARHAISEN PUUTTUMISEN MALLI

YHTEISÖLLINEN TYÖ

- Yhteisöllinen opiskeluhuolto kuuluu kaikille oppilaitoksen toimijoille.
- Yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin lisätään opiskelijoiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja ryhmään kuulumista.
- Tavoitteena on sujuva yhteistyö kodin ja oppilaitoksen välillä.
- Opetus- ja ohjaushenkilöstö seuraavat opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia.
- Jokaisessa toimipisteessä on [opiskeluhyvinvointiryhmä](#)
- Opiskeluhuollon toimijat ovat mukana yhteisöllisessä opiskeluhuollossa.
- Ulkopuoliset toimijat kuten etsivä nuorisotyö ovat mukana toiminnassa.

OSAO:n Hyvinvoinnin vuosikello

HUOLI PUHEEKSI

- Opinnot eivät etene HOKS:in mukaisesti esim. jatkuvat myöhästymiset, poissaolot.
- Työntekijä, jolla huoli herää ensimmäisenä, ottaa asian puheeksi opiskelijan kanssa. Alaikäisen opiskelijan huoltajaan otetaan yhteyttä.
- Tarjotaan oppilaitoksen palveluita opiskelijan tukeen ja konsultoidaan opiskeluhuollon ammattilaisia.
- Opiskelijalle tarjotaan opiskeluhuollon palveluita.
- Opiskelijan kanssa sovitaan jatko-toimenpiteet ja seuranta-aika.

HUOLI LISÄÄNTYY

- Opiskelijan opinnot eivät etene puheeksi ottamisen jälkeen.
- Huolta herättäviä luvallisia ja luvattomia poissaoloja kertyy edelleen.
- Huoli opiskelijan opiskelukyvyistä kasvaa.
- Opiskelijan kanssa keskustellaan opiskeluhuollon palveluiden vaihtoehdoista.
- Kutsutaan koolle tilanteen mukaan:
[PEDAGOGINEN PALAVERI](#)
tai
[MONIALAINEN ASIAANTUNTIJARYHMÄ](#)
- Opiskelijan kanssa sovitaan jatko-toimenpiteet ja seuranta-aika.

VAKAVAN HUOLEN KESKUSTELU

- Tehdyistä toimenpiteistä ja tuki-toimista huolimatta opinnot eivät etene.
- Huoli opiskelijan opiskelukyvyistä jatkuu.
- Tarjotaan opiskeluhuollon palveluita ja mahdollisesti konsultoidaan etsivää nuorisotyötä.
- Kutsutaan koolle:
[MONIALAINEN ASIAANTUNTIJARYHMÄ](#)
- Opiskelijan kanssa sovitaan jatko-toimenpiteet ja seuranta-aika.

Varhaisen tuen vaiheet ja tarjottu tuki täytyy näkyä Wilmassa ennen kuulemista. Jos Wilmassa ei ole merkintöjä, järjestetään monialaisen asiantuntijaryhmän palaveri kuulemisen sijaan.

KUULEMINEN

- Aikaisemmin sovitut opiskelu-suunnitelmat eivät toteudu.
- Opiskelijan opiskelukyvyistä on iso huoli.

[KUULEMISESSÄ](#)

voidaan sopia, että

- a) Opiskelija jatkaa opintoja. Sovitaan seurantajakso enintään neljän viikon ajalle. Jos suunnitelma ei toteudu, ja opiskelijalla ei ole siihen erityisen painavaa syytä, kutsutaan hänet uudelleen kuultavaksi.
- b) Opiskelija eroaa itse.
- c) Opiskelija keskeyttää opinnot määräajaksi.
- d) Opiskelija katsotaan eronneeksi ja valmistellaan viranhaltijapäätös

LASTENSUOJELU-/ HUOLI-ILMOITUS ON KAIKKIEN VELVOLLISUUS

Kaikki yhteydenotot ja tukitoimiin liittyvät asiat merkitään Wilman yhteydenotto-lokiin. HOKSiin kirjataan kaikki suunnitelmat, päivitykset ja muutokset.

→ [Ohjeet](#)

→ [Opiskelija](#)

→ [Omaopettaja](#)

→ [Erityisopettaja](#)

→ [Opinto-ohjaaja](#)

→ [Muu opetus- ja ohjaushenkilöstö](#)

→ [Koulutuspäällikkö](#)

Juuruttaminen

Mallin esittely ja palautteet kehitysjohtajalle ja toimialajohtajille.

Koulutuspäälliköiden kouluttaminen:

- Toteutettiin neljä työpajaa toimialojen koulutuspäälliköille ajalla 17.2-20.3.2026.
- Sisältö:
 - koulutuspäällikön toimintakortin tekeminen ja roolin selkiyttäminen
 - perehtyminen malliin ja henkilöstön perehdytys
 - käytön seuranta ja laadun varmistaminen
 - Ohjeet perehdyttämiseen
- Työpajoissa mukana myös prosessinomistaja.

Sovittu henkilöstön kouluttaminen mallin käytön tueksi syksyille 2026

- Monialainen yhteistyö -koulutus
- Säännölliset lastensuojelu- ja huoli-ilmoitus –koulutukset vuosittain

Mallin käyttöönotto Wilmassa

- Mallia tuetaan selkeillä ja yhtenäisillä Wilma-kirjausmerkinnöillä.
- **Valmiit kirjausmerkinnät**
Käyttöön on laadittu valmiit merkintäpohjat, jotka ohjaavat toimijoiden kirjaamista ja yhtenäistävät käytäntöjä.
- **Poissaoloherätteet Wilman kautta**
Wilmaan luodut poissaoloherätteet helpottavat opettajien poissaoloseurantaa ja tukevat koulutuspäälliköiden ennakointia ja seurantatyötä.

Muut materiaalit

- **OSAOn ohjaussuunnitelma**
(OSAOn blogi: <https://www.osao.fi/ohjaussuunnitelma-kuvaa-osaon-ohjauksen-kokonaisuutta/>)
- **Opiskelijan tukeminen –video**
- **Ohjeita on päivitetty vastaamaan oppimisen tuen lakimuutosta.**
- **Oppimisen tuen tsekkauslista on laadittu oppimisen tuen työryhmälle tukemaan oppimisen tuen laadukasta toteutusta ja seuranta.**